

Karel Jonáš:

Rozpustilá paní.

Román ze současného života.

“Což vy opravdu nic nepracujete?” otázala se ho vážně paní Golčová

“Ne, milostivá! Můj život od mládí už je určen k nečinnosti.” A pěkný, ale poněkud už svadlý obličej Skýslův se rozšířil.

“A proč, proč to?” naléhala na něj.

“Proč?” odpovídal bez rozpaků, jakoby na otázku tu už dávno byl připraven — “jsem z druhé generace.”

“Nerozumím tomu —”

“Hm, tak už to chodí v Praze, milostivá! Otec se děje, nahromadí jmění a děti mu je pak rozpráší. K němu neví druhá generace, k němu. Proto také v Praze nezakotvil se pravý blahobyt, není tu ustálené bohatých domácností. Pořád musejí přicházet z venkova noví lidé, aby znovu zbudovali a znovu se uřelí zase — pro svou druhou generaci —”

“Tak vy jste vlastně —”

“Dluhotvorec,” vpadl jí do řeči, “a dluhy dělám na otcovo jmění. Věak už jsem to snad o mně řekli?” tážal se bez ostychu, jakoby mluvil o věci úplně lhostejné a samozřejmé.

“Dluhotvorec!” opakovala po něm.

“Toť nejnovější termin pro druhou pražskou generaci. Pro nás všechny, co máme rozředěnou krev —”

“Lenost!”

“Ano, lenost a pochybenou výchovu, vzduchem a bůh ví čím ještě,” doznával upřímně. “Stánu zkrátka pražskou nemocí.”

“A co, až utratíte své jmění?”

“Pak — hm — hm — Mám mocné příbuzenstvo a to mně dopomůže k oběi.”

“A co tam budete dělat?”

“Brát práci!”

“Těžká služba!” přitakala ironicky paní Golčová a chtěla ještě cosi dodat.

“Ale v tom už hlásil Hrej: ‘Stoly pryč. Bude se tančit!’”

“Výborně!” — souhlasila paní Golčová a zaluskala vesele prsty.

XVI.

Jednoho večera telegrafoval doktor paní Golčové: “Musím s tebou mluvit. Přijdu do Prahy. Dostav se na nádraží!”

Chytili otálež, nevědouc ihned, co má činit. Ale pak se rozhodla, že se na nádraží vypraví. Vzkázala pro kapitána a s ním šla pak očekávat svého manžela. Než čekala marně, vlak přijel, doktor však z něho nevystoupil —

“Patrně si ze mne udělal žert,” hněvala se. “Ale když jsme už jednou zde, tak se aspoň navečéřme.”

“Ovšem!” přisvědčil kapitán a vedl ji do restaurační místnosti.

Odešla v přílehavý vycházkový šat s jemným anglickým kožíškem, vypadala paní Golčová rozkošně. Všichni se po ní ohlíželi, když vošla.

Chaluha hledal zatím očima příhodný stůl. Právě když se pro jeden už rozhodl, přiběhl odněkud z kouta mladý Skýsl a všecek rozblážený volal: “Poďte mezi nás, máme zde společnost.” A mávl rukou na druhý konec restaurace.

“A kdo tam je?” ptala se Golčová.

“Moje žena, její manžel inženýr, spisovatel Leka a jeho žena.”

“Když si přejete,” řekla s úsměvem, “tedy vaše pozvání přijímáme.”

Společnost uvítala je velmi přátelsky. Zejména inženýr, muž s tvářou revolucionáře a se srdcem šlepičím, přetékal zrovna zdvořilostí a hladkými frázemi. Každěmu lichotil, že výborně vypadá, a sám si nářikal na přehánění v levém boku. Jeho žena byla právě tak ubledlá jako mladý Skýsl a ke všemu ještě málomluvná. Odpovídala poněkud jen matným pohledem bezlesklých očí.

Spisovatel Leka, vyčouhl, olysavý, zachovával ve svých poklonech jistou důstojnost, kdežto jeho drobná paní, v pasu jakoby zlomená smála se důvěřivě a jevila usměvavě z čehosi neznámého dětinskou radost.

Paní Golčovou usadil k spisovateli, a ta dala se s ním ihned do hovoru. Mezi tím, co jedla, vykládal jí autor dlouze o pražských památkách, o nudných klubech, o dramatickém spolku a konečně dostal se i k literární tvorbě.

“Četla jsem vaše povídky a víte, co si na nich nejvíce cením?” přerušila ho náhle ona.

“Že v nich není nic odnikud přejatého,” pravil hrdě Leka. “Však také činím, abych je ochránil cizích vlivů. Schválně nečtu práce jiných autorů —”

“Ale to chybujete,” odporovala paní Golčová, vyprovokovaná bohorovným tónem jeho řeči.

Spisovatel podíval se na ni shovívavě, jako na bytost ne dosti rozumnou.

Kapitán, jenž pohled ten postřehl, vyvýšil tělo a zahučel: “Pumpa také vydává vodu, ale voda ta není z ní, nýbrž z pramene. Potřebí ve všem takového zřídla — Člověk se musí občerstvovat a zásobovat a zejména spisovatel; má-li vyniknout nad to, co tu už bylo —”

“A pak se opičí po jiných,” odseká Leka a usmál se pohrdlivě koutky úst. “Opakuji, že nečtu cizích prací, pravda-li?” volal za svědka svou ženu.

“Pravda!” přitakovala ona ochotně. “Jen jednou přistihla jsem muže nad knihou a slyším, jak se upřímně směje. Myslím si, co pak to pěkného asi čte? Nahlédnu a vidím, že má před sebou svoji vlastní humoresku. Ano, ano. Jest šťasten tolik mezi svými knihami; však jim říká: toť jsou nejlepší moji přátelé —”

“Já bych jim přece jen nevěřila!” namítala paní Golčová — “někdy i tak zvaní nejlepší přátelé nestojí za nic!”

Leka byl touto prostofekostí poděšen. Takto neopovázil se dosud nikdo o jeho pracích vtípkovat. Hledal honem v paměti nějaké znějící slovo, jímž chtěl cizí tu papírku do duše zranit, ale jak za takových příležitostí už bývá, nevzpomněl na žádné. Zabreptal jen něco a tvářil se, jakoby už nikoho neposlouchal. “Budu utráčet talent na podobné útoky, to nejlepší!” omlouval sama sebe v duchu.

Skýsl, jenž neměl spisovatele rád, řektl se potají a pokyvoval spokojeně hlavou —

Tě chvilu vstoupil do restaurace obrovský nádražní zřizene a vyvolával po česku i německu staneč. Hlas jeho zněl prázdně, dutě a ještě se zdrhoval kašovitými záchvaty.

Nějací důstojníci, patrně aby dokázali svoji bystroduchost, křičeli na od prostředního stolu: “Nerozumíme, opakovat, skandál!”

Paní Golčovou výkřiky ty pohněvaly.

“Což pak nemají kusa soucitu, přece vidí, že je ten muž nemocen —!” pravila ostře.

Ale důstojníci už znovu lomozili a křičeli na zřizene: “Vrátit se, hlásit znovu!”

Muž se zarazil a nadzvedl ramena v rozpacích, jakoby se omlouval.

Mladý jakýs kadet povstal a zabrovil mu pěsti —

Jako neodolatelnou silou vymrštěna, zvedla se najednou paní Golčová se sedadla a přikročila rychle k důstojnickému stolu.

Vzpříbila se, zatřepetala sevřenou rukou, jakoby zvonila a při tom volala plným hlasem: “Chlilink! Benešov, Tábor, Veselí, Čmunt!”

Důstojníci vyskočili se židli a sklepníci sáhali se ze všech stran restaurace. Současně ozval se velkými prostorami ohlušující smích, jenž odrážel se burácivou ozvěnou o vysoký, obloukový strop. Obecenstvo jako se tleskat, důstojníci řinčeli šavlemi, vřelí sklepník zvedal ruce a mladý Skýsl jásal jako pomatený.

Kapitán přistoupil mezitím klidně k paní Golčové, pomohl jí do košíka a pak nabídl jí galantně rámě.

Odeházeli spolu za všeobecného vzrušení.

Po chvíli dohonil je Skýsl na ulici.

“Jaká jste vy znamenitá žena, jak srdnatá!” velebil jí v nádechu — “Naše povinnost to byla zastat se zřizence, my muži měli jsme stanice ohlásit!”

“Tak vy nepřejete ženám ani všeobecné právo?” — zasmála se upřímně. “To my si nedáme přece jen vrát —”

“Vám přeju vše!” řekl významně Skýsl a polbil jí ruku.

XVII.

Když přišla paní Golčová domů, našla na stolku telegram tohoto znění: “Přijďte ihned, váš muž umírá —”

XVIII.

Po celé měsíce nebylo vidět zájímavou dvojici cizinců ani v zábavách, ani společnostech, ani v divadlech ani v koncertech —

Jen občas že mihli se v pražských ulicích a třídách — A k tomu ještě paní Golčová vyhlížela jaksi neveselá, — ba smutná. —

Od té doby co ovdověla, seházela se vlastně jen s kapitánem Chaluhou.

Ten stal se jejím otcem, rádeem, upraviteltem financí i oddaným společníkem. Přilnul k sobě tak, jakoby se byli znali už od dlouhých a dlouhých let. On jediný také dovedl křídlně a shovívavě snášet její střešitné rozmary, jediný vnikat do blubin podivné té ženské duše —

“Jáť uhadla ráno devátá, byl už kapitán u mladé vdovy. Přišel, usedl a vyprávěl. Paní Golčová v splyvavém obleku, bílé nožky majíc v měkkých střevičkách, oběhala kolem něho, opravovala knihy, očisťovala nesčetné své květiny a nařizovala kuchaře, co má vařit k obědu.”

Někdy budovali plány do budoucna, — ale mluvili jen na pláno, nejasně, pro pouhé utlučení dlouhé chvíle. Po obědě majli si vůz a vyjeli si do Stromovky, nebo vyšli si na Nebozítek — a večer zase usedli doma a hovoreli o tom, jak nejlépe uložit peníze, které paní Golčová podělila po svém muži.

O nehořivku málo kdy se vyprávělo. A když přece, tak jako o člověka, který byl sice v jádře dobrý, ale spáchal hřích tím, že mladý život připoutal k vetechnému svému stáří — “Nehodil jsem se k sobě!” rozhodovala paní Golčová za takých příležitostí.

Jednou přinesl kapitán velkou novinu.

“Mladý Skýsl je nad propastí, uvízl v rukou lichvářských,” oznamoval s patrným hněvem.

“A nelze mu pomoci?” ptala se s úctou paní Golčová.

“Nevím, ale pochybuji —”

“Vyhleďte ho tedy, kapitáne, a vyzvěďte na něm vše —” nalehala vdova, “přece by bylo jen škoda mladého toho muže — Je naším přítelem —!”

Chaluha podíval se na ni pátravě a za okamžik teprve pravil váhavým hlasem: “Co my bychom tu mohli učinit? Ostatně těžko říci, bude-li mu vhod, že se plete me do jeho privátních poměrů!”

“Ach, ten se neurazí —” odporovala — “Jen to zkuste!”

“Ale jaký to má mít smysl?”

“Při nejmenším aspoň ten, že chceme projevit přátelství v nouzi!” řekla důrazně.

“Nuže dobrá!” povodil kapitán — “promluvíme s ním!”

Hned druhého dne před polednem navštívil Chaluha mladého Skýsla v jeho bytě.

Skýsl právě vstal a oblékal se. Kapitán nemohl se zdržeti úsměvu, když spatřil jej v spodním šate. Činil mladý muž ve svých dlouhých, dámských punčochách, krátkých, hedvábných, nad koleny okrajovaných podvlečkačkách a jemné noční košili — dojem kurtsíny.

“Prosím vás,” prohodil v údivu — “co to máte na sobě?”

“Berlínské prádlo!” odvětil Skýsl, podáváje mu pravici.

“Vy kupujete takové potřeby až z Berlína?”

“Ano, jako všichni pražští lyové. Je to móda a stojí to hodně peněz. Je to přisvědčil a zároveň prosil hosta o svolení, aby se mohl v jeho přítomnosti odstrojit.

“Ale jaký v tom rozum, rozhazovat takto své jmění!” namítl kapitán, usedaje na odevnou židli.

“Jaký rozum? Žádný!” doznával upřímně Skýsl, utíraje si krk vřavým ručnícem. “Ale dělá se to přece. Ostatně v Praze většina lidí utráceí víc, než může. Je to už jakási nová sport —”

A na to postavil se před zrcadlo, učenal si kartáčem vlas a sáhl pak na pohovku, přes jejíž lemech rozložen byl vysohlentý vřehví oděv.

“Těší mě, že jste mne zde vyhledal!” pokračoval za chvíli, navlékaje si tmavě kostkované spodky.

Kapitán fraží tou upamatoval se na vlastní účel své návštěvy a odkládal si, jakoby něco protivného chtěl z prsou vypudit, začal vyprávět o pražských poměrech. Ale ještě neprosel ani deset slov, když na dveře bylo zaklepano a do vnitř vhoupl se rtuťový herec Mareška, mladík s kmetským obličejem a s tělem osmnáctileté baletky. Jeho nohy i ruce upomínaly na kaňkové údy elektrikou se pohybujících figur a ústa jeho zdála se býti Prozřetelností odsouzená k nepřetržitému povídání, provázenému nehezským mlaskáním vřehvího rtu.

Hned hlásil se kamarádsky k oběma pánům a se stržovitou rychlostí jal se vykládati: “Právě jsme se hádali se spisovatelem Radanským, kdo je šťastnější, zda herec nebo literát? Já myslím, že herec! A víte proč? Herec shasne a z jeho výkonů nezbuďte zde nic, ale po spisovateli zůstanou na papíře všecky jeho hříchy. Dle mého náhledu je líp, když ‘nesmrtelný’ umře se vším vředy hned, než když ho pochová teprv budoucí pokolení.”

“Skoro!” podotkl Skýsl, ujav s podlahy lesknoucí se boty.

“A pak jsme s Radanským umluvíli, že si učiníme vyjízdu do Chuchle”, obrátil se herec na Skýsla — “nechcete si vylétnouti s námi?”

“Dnes ne, — mám jakési pochůzky,” odmítl klidně Skýsl.

“Nu, tak se tu měj dobře. Nebudu zdržovat!” A pozdravil nedbale utíkal rtuťovitý host opět z pokoje.

“Vy nemáte kdy?” otázal se Kapitán Skýsla, když Mareška zavřel za sebou dveře. “Přijdu tedy jindy?”

“Ach ne. Vše nespěchá! Hm — jakési finanční starosti,” vydechl lhostejně mladý muž.

“Slyšel jsem už něco,” podotkl důrazně kapitán.

“Vy také?” usmál se Skýsl.

“Jak ta matka Praha pečuje o své syny!”

Pokračovali.

Kašel a nastuzení.

Jste-li stíženi kašlem aneb nastuzením, tu buďte vždy opatrní, abyste dostali dobrý prostředek proti takovým chorobám. Zajistě, že chcete lék, který by zastavil kašel a odstranil zánět. Severův Balsam pro plíce jest proto právě ten lék, který chcete. Zkuste láhev za 25 neb 50 centů. Při nastuzení vezměte Severovy Tabletky proti nastuzením a chřipce (25c). Ty přinesou vám vždy úlevu. Na prodej ve všech lékárnách, W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Přijmou se jízdní jednatele
v každém městě, je by jezdit v úkonných vozových látkách, řídit o zřizování nákladů.
Zapíjíme po schválení bez záruky jedinečnou cenu, poskytneme 10 dní na zkoušku bezplatně a vyplíme dovozce na každý bicyk.
Továrny ceny bicyklů, ráfů a různých potřeb. Někupujte, doukejte neobdržíte naše katalogy a seznamy naše specializované ceny a podrobnosti vyřizování nákladů.
MEAD CYCLE CO., Dept. H 260, Chicago, Ill.

— Jinak tento cenný kalendář prodávám po 75c. Krámská cena jeho jest \$1.00. Píšte na: Pokrok Západu, 1325 William St., Omaha, Neb. 1f

Pouze nemoci oční, ušní, nosu a krční
162f
Dr. W. K. Foote
309-10 Neville Block, Omaha Neb.
Úřední hodiny: Od 9 do 12 dop. Od 2 do 5 odp. Tel. Douglas 2491.
Těž přizpůsobuje brýle dle nejnovější metody. 41q6m

PADOUCNICE FITS ELYPSY vyléčena.
“Mohu přisvědčit před každým soudcem dokázati, že Dr. Grant vyléčil mého syna z padoucnice. Frank Adam, Cadott, Wis.”
Jedna láhev na zkoušku zdarma. Udejte stáří, zašlete koleček a pište česky. 8m3z
Dr. F. E. Grant
Z. Ridge Bldg., Kansas City, Mo

HOTEL PRAGUE
ČESKÝ HOSTINEC U MĚSTA PRAHY
na rohu 13. a William ul., Omaha.
Čistě a pohodlně zařízené pokoje pro cestující, opatřené úplně novým nábytkem a elektrickým světlem, jakož i výborná česká strava a vzorná obsluha. V hostinci obdržíte vřelý Storzův ležák, nejlepší druhy vín a likérů a nejjemnější doutníky.
Krajané, zavíтайте-li do Omahy návštěvou, ubytujte se v hotelu Praha a ušetříte nejen peněz, ale znavíte se všelikých úsanáz.
O hojnou přízeň krajanů žádá
Tel. A 1814. 25tf **JOSEF MARUŠÁK.**

BEZ ZDRAVÍ NENÍ BLAHA
The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE.
Hlavním správcem léčebného ústavu, existujícího již mnohá léta, je specialista, který má velkou zkušenost a sběhlost v léčbě rozmanitých chorob, hlavně ale v léčbě zastaralých chronických nemocí u mužů, žen a dětí.
Týž dostává velký počet podělkovacích dopisů, od pacientů, uzdravených v různých částech Ameriky.
Týž vyzývá tudíž všechny trpící lidí, jež jim lékařové vyléčení nemohli, aby se obrátili na něho. Kdo to učiní, obdrží náležitě léky a list s ponaučením, jak mají jich užívat a co činiti, aby si zachránili zdraví. Zároveň bude jim vše vysvětleno v jejich mateřské řeči ohledně choroby jejich.
Abychom ukázali trpícím, jak uzdrvení pacientů děkují ústavu za poskytnutou jim pomoc, uveřejňujeme tu několik dopisů.
Lidgerwood, Neb., 10 srp. 1907.

Milý pane doktore:
Uvědomuji Vás, že cítím se úplně zdravě po Vašich léčích, necítím žádnou bolest v žaludku, chutí k jídlu mám dobrou a jsem se vším spokojena. Hlubokou Vaši vědu a znalost v léčbě těžkých nemocí odpočívají jen u Vás a Vaším dobrým lékům. Proto Vám ještě jednou děkuji a zůstávám s úctou,
Peter Handreich,
2917 E. 50th Str. Cleveland, Ohio.

Milý pane doktore:
Oznamuji Vám, že jsem léky obdržela a využívala a že mne nadobro uzdravily. Já jsem trpěla velkou bolestí a nyní už se cítím zdravě. Děkuji Vám mnohokrát za vyléčení. S přátelskou úctou
Johanna Kubik, R. F. D. No. 2, Inkster, Mich.

Vešlečný pane doktore:
Vyléčil se z plicní nemoci.
V prvním dopisu popsal jsem svoji nemoc a podotkl jsem, že lékaři kteří mne léčili, řekli mi, že mám současně. Obrátil jsem se k Vám o pomoc a nyní píšu o účinku Vašich léků. Nemohu psát jinak, než chválu. Od té doby, co jich užívám, chutnám mi dobře list, kašel přestal a v prsou cítím dlehu a žádné bolesti. Vděčností vázán, dovoluji, abyste dopis tento uveřejnili v novinách, aby krajané věděli, kam mají se obrátit o pomoc. S úctou
Jno. Homola, R. F. D. 5, Bryan, Tex.
Kdo se hlásíte k léčbě do tohoto ústavu, pište jen ve své řeči české, kterou nejlépe znáte, a dkladně popište celý stav vaší choroby hlavně co vás bolí, kde a jak vás to bolí, a jiné příznaky nemoci.
Všechny dopisy adresujte:
THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
Dr. R. Mielke Medical Director.
140. West 34th Str., NEW YORK.
Poradní hodiny: od 10 do 5 každý den, od 10 do 1 hodiny v neděli.